

AUÉ

SUPLEMENT SETMANAU DETH DIARI AVUI

DISSABTE
8 DE HEREUER
DE 2003
N. 48

En mai comencen es trabalhs deth nau CEIP Garona de Vielha Ensenhament invertís ath torn d'uns 6 milions d'èuros en equipaments escolars

dera aigua sanitària a compdar de plaques solars". En aguesta presentacion Ramon Alturo tanben anoncièc qu'abantes de finalizar eth cors se meterà en foncionament ua unitat d'educacion especiau. Er objectiu d'aguesta prepausa ei

Ua unitat d'educacion especiau entàs mainatges d'Aran e Ribagorça

integrar as mainatges entà que poguen auer ua escolaritat compartida. Tanben acuelherà mainatges dera Alta Ribagorça. Er avantprojècte der IES mòstre era possibilitat de remodelament. Pons higeç qu'en 8 mesi poirie èster a punt eth projècte executiu e a compdar d'aguest, er inici des trabalhs. Aguesta reforma supausarà ua inversion d'uns 1.8 milions d'èuros. Pera sua part, er alcalde de Vielha-Mijaran, Pau Perdices, manifestèc qu'eth pròplèu abriu se daurirà era escòla mairau qu'a supausat ua inversion de 900 mil èuros.

En Ajuntament de Vielha s'amassèren Pau Perdices, Emili Pons e Ramon Alturo entà presentar es projèctes

V. Garcia
Vielha (CASTIÈRO)

Dimèrcles passat, en Ajuntament de Vielha-Mijaran, se presentèc, ara comunautat educatiua e ara societat, eth projècte deth nau CEIP Garona e er avantprojècte de rehabilitacion integrau der IES Aran. I assistiren eth Director Generau de Centres Educatius, Emili Pons e eth Delegat Territoriari d'Ensenhament dera Generalitat, Ramon Alturo. Aquiumadeish, Emili Pons

expausèc qu'a compdar deth mes de mai començaràn es trabalhs deth nau centre d'educacion infantila e primària. Aguesti supausaràn ua inversion, per part d'Ensenhament, d'uns

tres milions d'èuros e seràn finalizadi en un tèrme de dus ans. Alturo didec qu'eth CEIP Garona serà ua escòla de tres linhas (ua linha ei un grop de 25 escolans)". Segontes Pons era escòla aurà

ues installacions pròpies e non seràn compartides damb er IES, "atau madeish s'incorpòren nauetats coma era installacion de cablejat enes aules entàs ordenadors e er escauhament

Aguesta setmana en

Era XXVI Marcha Beret anullada peth fòrt temporau de nhèu e eth risc de lauegi

Naut Aran crompe ua maquina austriaca entà mercar eth circuit de hons de Beret

Era nhèu e es lauegi determinen anullar era XXVI Marcha Beret

Era direccion descarte convocar era pròva en abriu pera qualitat dera nhèu e pera dificultat de mercar eth circuït

Redaccion
BARCELONA

Era organizacion dera Marcha Beret prenec, eth passat diuendres 31 de gèr, era decision de cancellar era XXVI edicion d'aguesta competicion d'esquí de hons prevista entara prumèra dimenjada de hereuèr. Eth motiu siguec eth fòrt temporau de nhèu que deishèc barradi

aucupades pendent aguest mes". Padró higeç qu'abriu ei un mes complicat en Beret, donques que comence eth desgèu e es arrius demoren ath descubèrt e, coma resulta harie impossible mercar eth traçat de manèra seguida. Tanben didèc qu'era qualitat dera nhèu en aguestes dates hè dificil ua carrèra de nivèu en estil

classic. Ath delà, fòrça des clubs que i participen manifestèren era impossibilitat d'assistir-i en aguesta data alternatiua. De un auta faïçon, era organizacion premanís ua carta, qu'enviarà as 1200 corredors que s'auien inscrit, en tot explicar es causes dera anullacion e en tot balhar era informacion oportuna.

Enquiath 29 s'auien inscrit uns 1200 corredors

toti es accèssi tara Val d'Aran, tant peth Pòrt dera Bonaigua coma peth tunèl de Vielha. Aguesta nheuada que deishèc celhs de mès de dus mètres en Plan de Beret costèc un tap en hilat viari, ena 142B, atau coma fòrti riscs de lauegi ena zòna. Segontes expliquèc eth director dera pròva, Pep Padró, eth principau motiu peth quau s'a anullat era edicion 2003 ei qu'era corsa botge ath torn d'ues 2000 personas e sonque se poirie amiar a tèrme tà abriu pr'amor des problèmes de calendari e de trapar lotjament, per'mor qu'Aran a era màger part de places

Ena Marcha Beret deth 2001 participèren un totau de 1500 esquaires de fons

OPINION

Manuel Morraja Sánchez
VESIN DE ES BORDES

Disconformitat pes hèts susvenguts damb era nhèu

Aguest escrit exprimís era mia disconformitat pes hèts susvenguts pendent es nheuades des dar-rères setmanes en municipi d'Es Bòrdes, en quau demori des de hè quauqui ans. Aguesta, preten alludir ar auasilh per'mor de non hèr cas quan li parles. Es mies queishes son:

1. Aguest senhor a era obligacion de passar damb era pala trèinhèus pes carrèrs deth municipi tostemp que sigue de besonh, donques jo les pogui dider que dauant de casa mia sonque

a passat dus còps des de que comencèc era nhèu. 2. Ditz qu'es veïculs parcats non permeten eth pas ara maquina, mès çò de mès graciós ei que cada dia tàs 7:45 deth maitin es coches que normaument son parcati dejà non i son, don-

ques toti auem marchat tà trabalhar, e se'n bèth moment n'i a auut quauqu'un pogui demostrar que i a espaci sufisent entà passar. 3. Ditz que non passe pr'amor que non a temps, mès se les digui qu'era casa a on demori ei a pè de car-

retèra enter Es Bòrdes (a on se saue era maquina) e Benós (que netege enter dus o tres còps ath dia), que li còste entrar e trèir era nhèu acantierada, maugrat que damb açò m'entèrre era pòrta d'accès ara vivenda, en tot allegar qu'ei pressat? 4. E gràcies a Jaume de Vilamòs qu'a passat diuersi còps a netejar eth nòste carrèr despús de realizar eth sòn trabalh. Donques, toti aguesti dies auem auut de lheuar-mos abantes entà desenterrar eth coche.

Era sason de caça finalize abantes per'mor deth temporau

Era sason de caça, ena Val d'Aran, finalizèc dus dies abantes de çò qu'èrre previst pr'amor des condicions meteorologiques deth parçan. Segontes eth Sindic d'Aran, Carlos Barrera, era sason deth sanglièr auie de finalizar era darrèra dimenjada, mès se decidic acabar-la eth passat dia 31 "entà esvitar qu'es caçaires poguessen auer bèth accident, per'mor qu'eth risc de lauegi ei plan naut".

Brèus

Ath torn d'ues 14000 personas vesiten eth stand d'Aran en Fitur 2003

Ath torn d'ues 14000 personas vesitèren eth stand dera Val d'Aran en Fitur 2003 segontes informèc eth director de Torisme Val d'Aran, Manuel Español, en tot avalorar coma fòrça positiua aguesta iniciatiua. Es huelhetons sus era nhèu, era natura e es activitats ludiques, culturaus e esportiuas siguec çò mès demanat pes vesitants. Cau remarcar qu'era procedença des vesites siguec ena sua màger part nacionau. Per un aute costat, eth director de Torisme Val d'Aran expausèc qu'ena presentacion as mejans de comunicacion se hec un repàs dera istòria, situacion geografica e singularitat der autogovèrn aranés, atau coma de totes es accions previstes entath 2003. Aguestes actuacions, segontes Español, "amassen eth trinòmi espòrt, salut e cultura".

Servicis

CONSELH GENERAU	973 64 18 01
OFEA (FOMENT ARANÉS)	973 64 00 92
TORISME VAL D'ARAN	973 64 06 88
MOSSOS D'ESQUADRA	973 64 09 72

GUARDIA CIVIL	973 64 00 05
POMPIÈRS D'ARAN	973 64 00 80
ESPITALU VAL D'ARAN	973 64 00 06
BAQUEIRA BERET	973 63 90 00
BURÈU TORISME VIELHA	973 64 01 10
CORRÈUS	973 64 09 12

NOTARIA	973 64 00 10
RECAPTACION IMPÒSTI	973 64 02 78
ONA ARANESA	973 64 30 15
AUÉ (REDACCION)	973 64 30 51
GREMI D'HOSTALERIA	973 64 06 01
LORDÈRES	973 64 18 01

PUJÒLO

Defensa cèsse ath delegat basc que se pelegèc en Aran

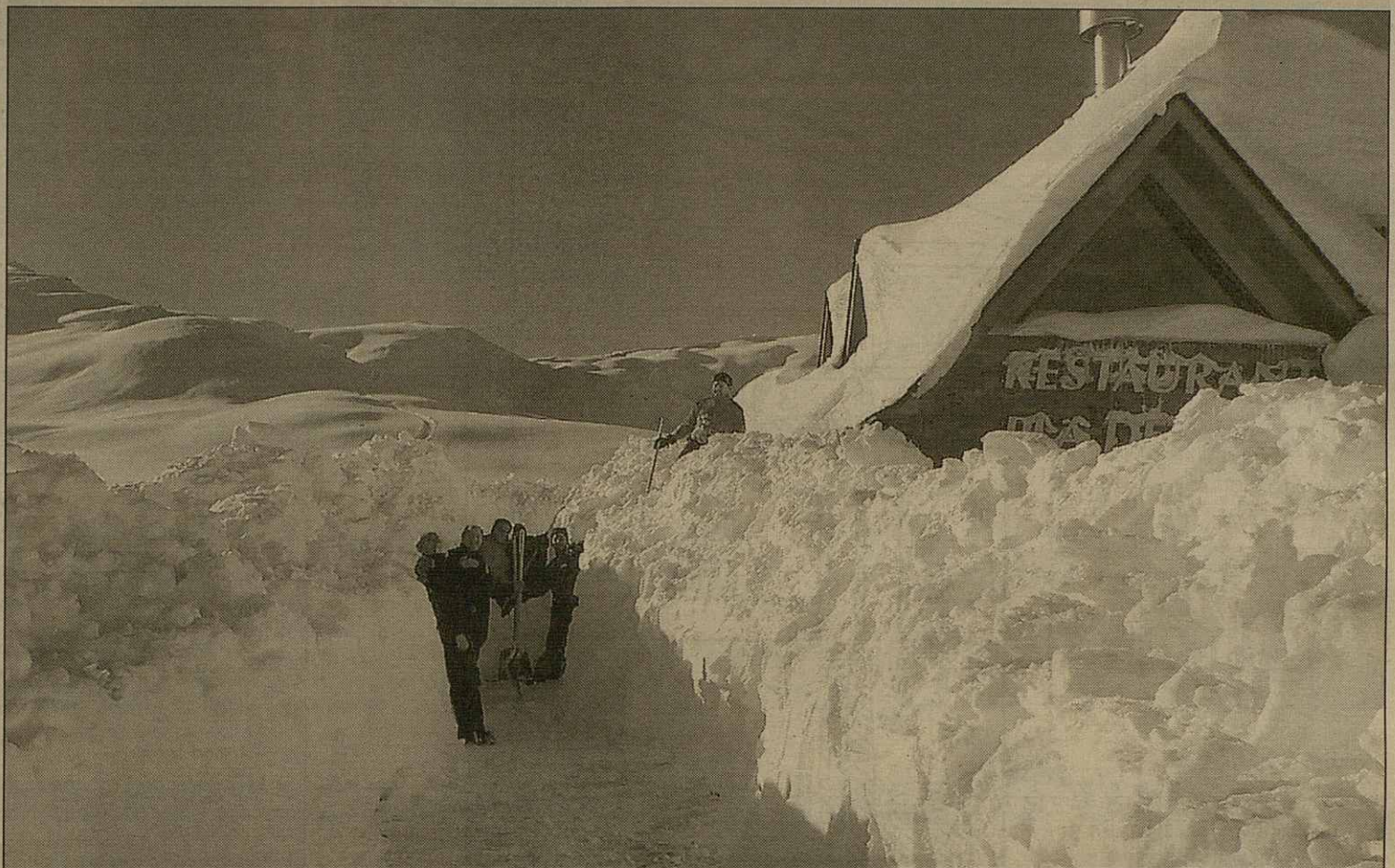
Redaccion
Vaquèira

Eth ministre de Defensa, Federico Trillo, cessèc eth passat dimars ath coronèl deth Còs Generau des Armes der Exèrcit de Tèrra, Francisco Javier Madero García, coma delegat de Defensa en Guipuzcoa, segontes ua orden ministeriau que publiquèc eth Boletin Oficial der Estat (BOE). Aquesta destitucion da responsa as

Eth Ministèri de Defensa esvite parlar sus er eveniment

incidents succedits eth dissabte 25 de gèr en bar dera còta 1800 dera estacion d'esquí de Baquèira Beret. Es Mossos d'Esquadra sigueren alertats pes responsables dera cafeteria qu'avisèren de qu'ua persona, damb simptoms de chaueta, organizaue ua pelega e non volie cambiar era sua actitud. Es Mossos l'arrestèren per atentar contra era autoritat publica, per desordes publics e per desaubediència grèu e auec de declarar dauant deth jutge de Vielha en tot deishar-lo en libertat posteriorament. Responsables deth Ministèri de Defensa esvitèren comentar eth cessament publicat en BOE e non expliquèren es rasons qu'auien motivat a préner aquesta accion.

PUJÒLO

Es fòrtes nheudes susvengudes pendent era darrèra setmana an deishat aguesti celhs de nhèu ena zòna de Beret

Naut Aran crompe ua maquina entà mercar eth circuit de hons de Beret

En 2003 eth Consistòri gestionarà eth complexe de hons de Beret damb era colaboracion de Baquèira

V. Garcia
SALARDÚ

Era pròplèu setmana, er Ajuntament deth Naut Aran aquerirà ua maquina austriaca, CASTBORED P-10, especializada en mercar circuits de hons, segontes expliquèc er alcalde deth Naut Aran, Victor Leon. Aquesta que supausarà ua inversion de mès de 120.202 èuros serà finançada totaument

peth Consistòri e se salvarà en parcatge des maquinas dera estacion. Prumèrament serà esprovada per Baquèira Beret pendent aguesta fin de sason entà qu'a compdar deth 2003 passe a èster gestionada per Ajuntament deth Naut Aran. Cau dider qu'aguest projècte sorgic d'un acòrd enter Leon e responsables dera estacion de Baquèira Beret per'mor der interès per desvolopar er esquí

nordic en parçan. Atau madeish, "es objectius son potenciar er esquí de hons que cada còp a mès adèptes", didec Leon. Er Ajuntament non sonque vò ampliar er actiau circuit de hons de Beret, senon que tanben contemple bastir un pònt en Òrri e apariar eth traçat enquiara zòna de Montgarri. Era prumèra inversion d'aguest futur complexe serà eth bastiment d'ua caseta a on se crubaràn es

forfaits e, qu'ath delà, tanben servirà entà salvar es apertenències des esquiaires. Encara qu'en un principi s'emplegaràn es infraestructures dera estacion ei previst qu'aguest projècte se desvolope en desparières fases. Leon didec qu'"eth prètz deth forfait servirà entà poder pagar es jornaus deth personau" e higeç qu'es classes de hons anaràn a cargue dera EEE (Escòla Espanhòla d'Esquí).

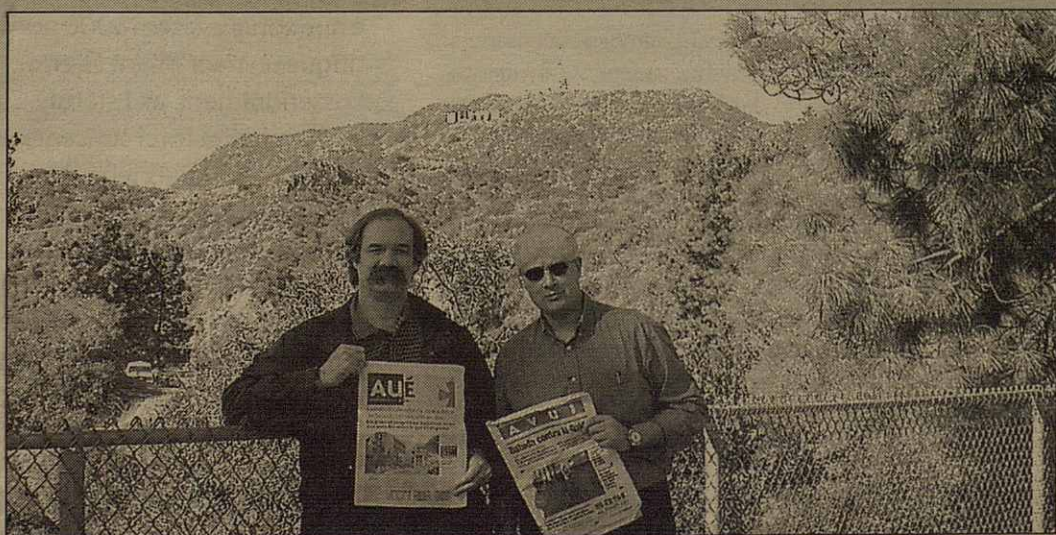
CASTIÈRO

Tres arrestats ena Val d'Aran per un delicte de panament

Redaccion
VIELHA

Dimèrcles passat, en Aran, es Mossos d'Esquadra arrestèren a tres residents sasoèrs d'Escunhau (que sonque i demoren en iuèrn) coma presumptes autors d'un delicte de panament. Es hèts se remonten ath passat deluns quan un camion que despartie begudes quedèc immobilizat

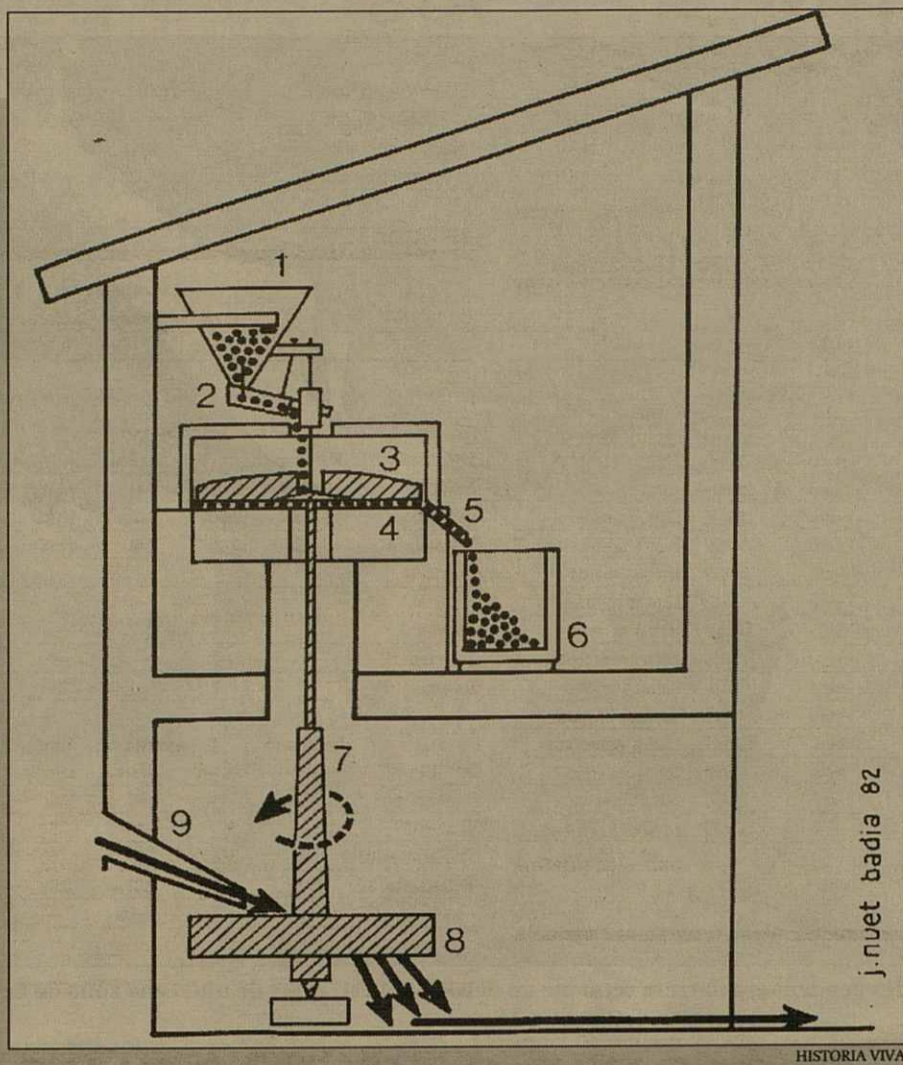
perà nhèu ena C-28, entre Escunhau e Casarilh. Aguest hèt siguec profitat, possiblement, pes detenguts entà panar era carga que portau. Posteriorament as hèts se dauric ua investigacion que finalizèc damb era detencion des presumptes autors e damb era recuperacion de part des begudes. Es detenguts quedèren en libertat despús de declarar ena Casèrna.

Quauqui lectors der Aué viatgèren era darrèra setmana entàs Estats Units e mòstra d'açò ei aquesta fotografia que mos a arribat, ena quau mos ensenhen qu'er Aué non enten de termières senon qu'ei internacionau

Aguest esquèma de foncionament dera mòla de Salardú mòstre coma foncionaue ua mòla damb energia idraulica

Era Mòla de Salardú aurà un caractèr culturau

Eth Consistòri de Salardú a elaborat un projècte entà restaurar era antica Mòla de Salardú, que foncionèc des deth sègle XVIII enquia dempús dera Guèrra Civila. Er objectiu d'aguesta iniciatiua ei recuperar eth foncionament d'aguesta entà qu'age un caractèr culturau e toristic. Era empresa "Història Viva" se n'encuede de restaurar aguesta bastida, atau coma dera petita exposicion interiora dedicada a explicar era importància des antiques mòles harièras dera Val d'Aran e des expressions populars sorgides a arraitz d'aguesta activitat. Era Mòla de Salardú, plaçada a man quèrra der arriu Aiguamòg, formaue part deth conjunt integrat pes lauaders e un ressèc. Era aigua virada der arriu neurie aguest amàs, en tot accionar atau era mòla e, fin finau, ère retornada un aute còp entar arriu. Era mòla ère compausada per tres rodets qu'accionauen, a trauèrs d'ua transmission dirècta, es tres pèires dera mòla. Posteriorament incorporèc nauï mecanismes entà

Redaccion
Salardú (PUJÒLO)

Era incorporacion d'un cerneder entà melhorar eth procès d'obtenguda dera haria e d'ua posaraca que se botjaue damb energia idraulica

melhorar eth procès d'obtenguda dera haria damb un cerneder-torn entà depurar era haria- e ua posaraca que se botjaue damb energia idraulica. Tanben s'i installèc

un sistèma de correges e poliches entà accionar aguesti nauï aparelhs. "Història Viva", pera sua part, rebastirà tot eth sistèma idraulic e de hèr mòler damb es darrèras modificacions que permeteràn mostrar eth foncionament deth cerneder e dera posaraca. Cau d'ider tanben que fòrça des mòles d'Aran foncionèren enes pòbles deth parçan enquia principis deth sègle XX.

Er isolament d'Aran pr'amor des defisentes comunicacions hec qu'era superviuença d'aguestes bastides siguesse mès longa qu'en uns auti parçans deth Pirenèu. Mès, eth bastiment deth tunèl de Vielha e dera carretèra dera Bonaigua dauric aguesta zòna ath comèrç e era produccion locau de haria entrèc en competència damb ues autes harièras des parçans vesins. Es mòles araneses incorporèn es caracteristiques pròpies constructives de montanha e an coma element comun un pè de huec damb humeneja.

ara que i èm

Jusèp Lois Sans

Cambiar er Estatut

Er Estat Espanhòu siguec un des prumèrs signants dera Carta Europèa des Lengües Regionaus e Minoritàries. Sense transcendència er Estat la ratificuèc en tot comprometer-se a accions de proteccion en ensenhament, justícia, administracion e servicis publics, mieis de comunicacion, activitats e servicis culturaus, vida economica e social e servicis transfronterèrs. Ara, er Estat a hèt un informe entà explicàc. Justifique que mès accion der Estat non ei de besonh pr'amor que ja se hèn es compromisi coma resultat deth compliment constituonau e der Estat des Autonomies. Tant era ratificacion coma er informe detalhen es lengües a qué se referissen e distinguissen ua situacion privilegiada entath castelhan, ua segona posicion de proteccion importanta entàs lengües oficials qu'apareishen coma taus enes estatuts d'autonomia (catalan de Catalonha e de Balearas, valencian, euskera deth País Basc e de Navarra e galhègo), e un tresau nivèu entà lengües desprovevides d'oficialitat estatutària (lengües d'Aragon, asturian e aranès). Eth tractament ar aranès ei insufisent, donques qu'a de plaçar-se en segona posicion damb es lengües oficials. Eth hèt de qu'er Estatut d'Autonomia non li age dat eth tractament que çalie e que sonque sigam 8000 non justifique un tractament inferior. Posteriorament ar Estatut, Catalonha a hèt esfòrci sufisents entà declarar er aranès lengua pròpria e oficiala. Cau reformar er Estatut (en tot d'ider "er aranès, varietat dera lengua occitana, ei oficiala e pròpria ena Val d'Aran"). Entretant, er Estat Espanhòu a de considerar er aranès ath nivèu deth catalan, er euscar o eth galhègo.

DAMB ERA COLLABORACION DETH DEPARTAMENT DE PRESIDÈNCIA DERA GENERALITAT DE CATALUNYA E DETH CONSELH GENERAU D'ARAN

